

\ memo

Datum: 17 oktober 2022

Afkomstig van: College van B&W

Aan: gemeenteraad Voerendaal

Onderwerp: Noodfonds energie-armoede

Aanleiding

Het college van B&W heeft op 6 oktober 2022 aan de gemeenteraad de toezegging gedaan om naar de raad te komen met een notitie voor in de gemeenteraad met daarin de contouren voor een eventueel in te stellen noodfonds om noden die ontstaan ten gevolge van de energiecrisis te dempen. Het noodfonds zou gericht moeten zijn om inwoners, verenigingen en ondernemers.

Het is de wens om deze uitgangspuntennotitie als discussiestuk te behandelen in de raadvergadering over de begroting op 10 november na de begrotingsbehandeling.

Hoe duiden we de vraag?

De vraag is bedoeld om aanvullend aan rijksregelingen en lokale regelingen inwoners, verenigingen en ondernemers die in de problemen komen ten gevolge van de hoge energieprijzen te ondersteunen. In de samenleving worden in toenemende mate zorgen gehoord over de energieprijzen en de komende energie-afrekening. Daarbij is er een behoefte om voor de langere termijn te komen tot energiebesparing door het treffen van duurzaamheidsmaatregelen, maar daarbij blijft er een zorg voor de korte termijn. Het instellen van een noodfonds kan een antwoord hierop bieden. De term noodfonds impliceert dat het om een fonds gaat waarop aanspraak gemaakt kan worden in noodsituaties en dus geen energieke regeling. Wanneer sprake is van een dergelijke noodsituatie en hoe en door wie aanspraak gemaakt kan worden op het fonds moet nog nader geduid worden. Door leden van de gemeenteraad is gesproken over inwoners, verenigingen en ondernemers.

Hoe kunnen we deze vraag beantwoorden?

Wat het beantwoorden van deze vraag moeilijk maakt is dat er op dit moment verschillende regelingen getroffen worden en worden uitgewerkt, waarbij de impact voor partijen in de samenleving nog niet exact duidelijk is. De rijksoverheid trekt 23 miljard uit voor regelingen en te verwachten valt dat hiermee tegemoet wordt gekomen aan een groot deel van de noden in de samenleving. De uitwerking van een lokaal noodfonds zou aanvullend getroffen moeten worden op deze rijksregelingen, zodanig dat inwoners, verenigingen en ondernemers die buiten de regelingen vallen of waarvoor de regelingen niet of te weinig oplossing bieden, geholpen worden. Om dit doeltreffend te kunnen doen

is het noodzakelijk te weten voor wie en met welke impact reeds een vangnet wordt getroffen.

1. Welke regelingen zijn op dit moment reeds bekend:

Regelingen voor inwoners (2022/2023)

- Tijdelijke verlaging energiebelasting (via energieleverancier vanaf begin 2022)
- Energietoeslag 800+500 euro (440 keer uitbetaald in Voerendaal per 1-09-2022)
- Tegemoetkoming aan kwetsbare huishoudens met kleine isolerende maatregelen wordt bekostigd via een specifieke uitkering vanuit het Rijk (1^e tranche €108.120 voor Voerendaal). Opdracht is verleend aan de WoonWijzerWinkel, en de uitvoering loopt.
- 2^e tranche van de specifieke uitkering met dezelfde doelstelling en toegekend bedrag (€ 108.120), het ondersteunen van kwetsbare huishoudens met kleine isolatiemaatregelen en eventueel een witgoedregeling. De uitvoering is in voorbereiding.
- Isolatie en verduurzamingsprogramma Voerendaal 2023, vanuit TVW 2.0
- Gelden beschikbaar vanuit Nationaal Isolatieprogramma (NIP)
- Toepassen van een energieplafond (tot verbruik van 2900 KWh en 1200 m3 gas), daarna marktprijs. Vooruitlopend hierop ontvangen huishoudens in nov en dec 190 euro per maand vanuit de rijksoverheid.
- Vanuit Kompas wordt gekeken wat er vanuit bestaande regelingen gedaan kan worden indien mensen in de problemen komen (bijvoorbeeld minimaregelingen omhoog, bijzondere bijstand, schuldhulpverlening maatwerk).
- Een gemeentelijk noodfonds voor het ledigen van eerste noden voor huishoudens in een moeilijke situatie is in voorbereiding (programmabegroting 2023). Dit noodfonds wordt breder opgevat dan slechts energie-armoede.

Regelingen voor verenigingen

Voor verenigingen is er op dit moment alleen het prijsplafond vanuit de rijksregeling.

Regelingen voor ondernemers

- Prijsplafond geldt ook voor kleinverbruikers (zzp'ers, winkels).
- Tegemoetkoming Energiekosten-regeling (TEK) ondersteuning energie-intensief mkb. MKB met minimaal 12,5% van de omzet aan energiekosten 50% compensatie (max 160.000 euro) > 5000 kuub gas of 50.000 kWh (vanaf 1 november mogelijk).
- BMKB Groen regeling- borgstelling tot 67,5% van krediet verduurzaming (bedrijf kan meer lenen hierdoor).

2. Contouren/voorlopige uitgangspunten voor een eventueel in te richten noodfonds

Voorgesteld wordt om een budget te oormerken voor het in te stellen noodfonds. Hierbij verbijzonderen we een bedrag van € 300.000, - uit de algemene reserve voor het noodfonds. Het bedrag is bestemd voor het ledigen van noden en voor het aantrekken van ambtelijke capaciteit om het noodfonds te beheren en aan de slag te gaan met het totale proces rondom het noodfonds. Daarbij denken we aan het proces van a tot z: van bekendheid geven aan het noodfonds, aanvragen beoordelen en op transparante en doelmatige wijze omgaan met de vraagstukken die gesteld worden, waarbij oplossingen voor korte termijn en lange termijn gecombineerd worden.

Uitgangspunt 1: *In te stellen noodfonds ter hoogte van € 300.000,- vanuit de algemene reserve.*

Uitgangspunt 2: *Extra ambtelijke capaciteit aantrekken voor het uitvoeren van het totale proces noodfonds energie-armoede uit het budget.*

Inwoners:

Zoals bovenstaand verwoord in de regelingen die reeds in voorbereiding of uitvoering zijn, worden er al veel regelingen voor inwoners getroffen. We stellen voor de impact van alle genoemde regelingen af te wachten en door te gaan met de regelingen die in voorbereiding zijn, zoals het gemeentelijk Noodfonds als breed sociaal vangnet. Overwogen moet worden om bij het vaststellen van het budget voor dit noodfonds rekening te houden met extra aanvragen vanwege energie-armoede. Verwacht wordt dat het noodfonds begin 2023 in gebruik wordt genomen.

Naast financiële regelingen stellen we voor in te zetten op andere ondersteuning van inwoners, zoals|:

- Extra openstellingen van warme huiskamers bijvoorbeeld in De Burgerijen, waar mensen kunnen warmen en ontmoeten en waar extra ondersteuning van inwoners beschikbaar is.
- Informatievoorziening over energiebesparing en regelingen vergroten voor alle inwoners door inlooppunten op verschillende plekken. En inwoners desgewenst helpen met aanvragen van regelingen.

Uitgangspunt 3: *Geen extra financiële maatregelen voor inwoners boven op de regelingen die gelden of reeds in voorbereiding zijn. Wel inzetten op andere ondersteuning, zoals warme huiskamers en extra informatie*

Verenigingen:

Op dit moment weten we nog niet in hoeverre hiervoor nog extra landelijke regelingen ontwikkeld zullen worden, boven op het energieplafond. We vangen echter signalen op van verenigingen die grote zorgen hebben. Voorgesteld wordt om vooral te kijken naar verenigingen met eigen accommodaties, zoals tennisvereniging, voetbalverenigingen en

daarnaast te kijken naar accommodaties die verenigingen huisvesten, zoals gemeenschapsvoorzieningen en sportaccommodaties. Voorgesteld wordt om per situatie beredeneerd maatwerk te treffen gebaseerd op de specifieke situatie per accommodatie. Hierbij worden ook een aantal voorwaarden gesteld, zoals:

- Accommodatiebeheerders mogen na compensatie geen extra energiegcomponent meer doorberekenen in een huurverhoging aan gebruikers.
- Er dient een plan opgesteld te worden voor het treffen van energiebesparende maatregelen
- Er kan geen of onvoldoende aanspraak gemaakt worden op andere (rijks)regelingen

Verenigingen die hierbuiten vallen, omdat ze bijvoorbeeld gebruik maken van een commerciële locatie, kunnen aanspraak maken op specifiek maatwerk in voorkomende gevallen.

Uitgangspunt 4: Het noodfonds kan aangewend worden voor de ondersteuning van verenigingen. Hierbij kijken we in eerste instantie naar de accommodaties waar de verenigingsactiviteiten plaatsvinden. Voor de energiekosten die voor de accommodatie van toepassing zijn, wordt maatwerk getroffen, dat beredeneerd en transparant wordt toegepast.

Uitgangspunt 5: Aanvullend maatwerk kan plaatsvinden indien verenigingen niet onder deze regeling vallen en waarbij ook de rijksregelingen niet volstaan.

Ondernemers en maatschappelijke partners (anders dan beheerders van accommodaties):

De komende periode via ondernemersverenigingen en directe benadering inventariseren welke vragen en noden er zijn aanvullend op de landelijke regelingen. Op basis van de inventarisatie kunnen flankerende maatregelen vanuit het noodfonds getroffen worden indien dit nodig blijkt.

Uitgangspunt 6: Voor ondernemers en maatschappelijke partners worden vooralsnog geen maatregelen voorgesteld anders dan gedegen inventariseren welke behoefte er is aanvullend op de rijksregelingen.

Kantttekeningen bij het instellen van een noodfonds

Het instellen van een noodfonds is zeer goed uit te leggen als je de zorgen die er zijn in de samenleving in ogenschouw neemt. Het is echter de vraag of het verstandig is om in deze fase concreet over te gaan tot het instellen van een noodfonds energie-armoede. De kans is groot dat we komen tot dubbelingen op bestaande regelingen of een te snelle inrichting van een noodfonds tot willekeur gaat leiden, omdat nog niet alle mogelijke noden in beeld zijn en maatwerk natuurlijk arbitrair kan zijn. Daarnaast bieden we hiermee oplossingen voor de korte termijn, terwijl de energie-opgave juist een lange termijn opgave is. Tijd en geld dat we nu steken in het instellen en beheren van een noodfonds steken we niet in de transitie-opgave.

